

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2014 m. lapkričio 14 d. *

Pašventinta paminklų kompozicija Lukšiuose

Sekmadienio vidudienio pamaldose Šakių rajono Lukšių miestelio Šv. Juozapo bažnyčia buvo pilnut pilnutele. Po liturgijos itaigaus kunigo Vytauto Juozo Insodos pamokslo, kuriame Biblijos pavyzdžiu dvasininkas kvietė susimąstyti apie asmeninę atsakomybę, susirinkusieji patraukė greta bažnyčios įkurto naujo paminklų ansamblio link. Paminklų šventinimo ceremonija pradėta „Tautiška giesme“, kurią susirinkusieji giedoti padėjo bažnyčios choras. Po Lukšių kultūros centro parengtos meninės-istorinės renginio dalies, žodži terti pakvesti paminklo Lukšių valsčiaus partizanams, buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams iniciatoriui: Teresė Išganaitienei ir Šakių buvusių tremtinų atstovas Arvydas Pyragas. Iškilmėse dalyvavo ir Šakių rajono meras Juozas Bertašius bei kraštiečiai – LR Seimo naras prof. Arimantas Dumčius, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė.

Paminklų kompozicija itin traukianti dėmesį. Idėjos autorius, Lukšių seniūnas, skulptorius Vidas Cikana pasakojo, kad jokiu būdu nesinorėjo statyti išprasto, kapinėms būdingo akmens. Taigi nutarta ant supiltos kalnelio sukurti dabartinių tremtinų kapinių vaizdą Sibire: palinkę kryžiai, aplūžusi tvorelė ir vienišas medis, kurių link veda akmenuoti, it tremtinų gyvenimo keliai, takeliai.

Šią idėją įgyvendino visas būrys menininkų: medžio drožėjų, kalvių, skulptorių. Idėjos autorius užsiminė, jog ši kompozicija dar nėra baigta – ateityje planuoja greta pastatyti vaiko skulptūrą, kuri simbolizuotu ateities kartą žvilgsnių į praeitį, į tų kurie kovojo už Tėvynės Laisvę, likimus. Tai jau ne pirmas autoriaus kūrinys, skirtas atminti skaudžiems istorijos puslapiams. V. Cikanas sukurė paminklų galima rasti ne tik Šakių rajone, bet ir visoje Lietuvoje. LR Seimo narys A. Dumčius pasiūlė skulptoriui suskaičiuoti ir kūrinius jamžinti nuotraukų albume.

Po iškilmingos

Paminklų kompozicijos idėjos autorius skulptorius Vidas Cikana

ceremonijos visi pakvesti puodelio arbatos. Susirinkusieji klausinėjo Seimo nario apie valstybės saugumą ir svarstomą biudžetą, krašties prof. hab. dr. Juozas Mureika pristatė savo žmonos Joanos, Norelisko sukilmimo dalyvės, knygos „Likimo išbandymai“ trečiąjį leidimą. Džiugu, jog šios knygos ištrauka įtrauka į privatomą Lietuvos mokyklose perskaityti tekštų sąrašą.

Paminklų kompozicija iš dalies finansuota iš Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos vykdomos Lietuvos Respublikos Vyriausybės „Istorinės atminties puoselėjimo“ programos.

Šakių partizanai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems prie skaudžios atminties jamžinimo paminklų kompozicijoje.

Vilhelm HAASE
Nuotraukos Vido Venslovaičio

Kraštiečius pasveikino Seimo naras Arimantas Dumčius

Keičiasi krašto gynybos strategija

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajunga (LPKTS) daugiau nei 15 metų rašė rezoliucijas ir straipsnius, mūsų atstovai Seime teikė įstatymų projektus ir pasiūlymus, ragino stiprinti krašto apsaugą, didinti finansavimą ir reguliarosios kariuomenės skaičių, plėsti gynybos infrastruktūrą, neatsisakyti šauktinių kariuomenės, tačiau jeigu tai būtina, pirmiausia sukurti viso Lietuvos jaunimo pradinio karinio apmokymo sistemą, plėsti rezervo ir savanorių kariuomenės pajėgumus, tobulinti teritorinės gynybos sistemą; visokeriopai remti Lietuvos šaulių sajungą (LŠS), sudaryti sąlygas mokyti savo narius karodalykų, duoti šauliams ginklų ir su teikti teisę palaikyti visuomeninę tvarką, nes esame demokratinės Europos pakraščio valstybė, iš dviejų pusų spaudžiamą nedraugišką kaimynių.

Deja, iki šiol i mūsų organizacijos įspėjimus ir reikalavimus nebuvo kreipiama jokio dėmesio. Atvirkščiai...

Truputis istorijos

1992–1996 metais, valdžioje esant Lietuvos demokratinei darbo partijai (LDDP), buvo bandyta atsisakyti kariuomenės. Dėl to pasipiktino patriotinę visuomenę, net kilo savanorių „maištas“ pakaunės miškuose. Samprotauta: „Niekas mūsų nepuls, neprovokuokime Rusijos. Lėšų trūksta „liaudies“ gerovei kelti ir valstybės ūkiui gelbėti“..„Begelbėdam“ kolūkius ir „savujų“ „prichvatizuotas“ buvusias „visasajungines“ įmones, jie sužlugdė bankus, sugriovė visą valstybės finansų sistemą ir per eilinius Seimo rinkimus pastraukė į politikos nuošalę.

1996–2000 metais valdžioje buvusi Tėvynės sajunga-Lietuvos konservatoriai (TS-LK) energingai ėmėsi valstybės finansų sanavimo, kėlė ūki, algas ir pensijas, rūpinosi krašto gynybos būkle. Bet netikėtai užklupo Rusijos ūkio krizė ir sužlugdė visas greito geresnio gyvenimo svajones. Premjeras G. Vagnorius atsistatydino, įkūrė naują partiją, gal norėdamas sukelti politinę krizę, tačiau TS-LK mobilizavosi, liko

2008–2012 metų kadencijoje TS-LKD žadėjo grąžinti šauktinių kariuomenę ir ženkliai sustiprinti krašto gynybos pajėgumus, tačiau mažai nuveikė, nes prasidėjusi pasaulinė finansų, vėliau ir ūkio krizė vėl nubraukė visus gerus ketinimus.

(keliamas į 5 psl.)

TS-LKD PKTF ir LPKTS tarybų posėdžiuose

Lapkričio 8 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje įvyko Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos tarybos posėdis.

Pradžioje aptartos polinės aktualios. Frakcijos pirmininkė Vince Vaidevutė Margevičienė kalbėjo apie biudžeto formavimą, Vilniaus Lukiškių aikštės rekonstrukciją. PKTF tarybos pirmininkas dr. Arvydas Anušauskas – apie Vilniaus Žaliojo tilto skulptūras, šalies gynybos reikalus, žmonių saugumo užtikrinimą. Seimo narys prof. Arimantas Dumčius atkreipė dėmesį į svarbiausią šio periodo įvyki – Suskystintų gamtinių dujų terminalo statybą, dešiniųjų politinių jėgų pergalę Ukrainoje.

Apie pasiruošimą 2015 metų kovo 1 dieną įvyksiantiems savivaldybių tarybų ir tiesioginiams merų rinkimams kalbėjo PKTF skyrių atstovai. P. Petrylienė sakė, kad Anykščiuose TS-LKD sąrašas dar nereitinguotas, tame 50 kandidatūrų. A. Stankus pasakojo, kad Tauragėje padėtis darosi panaši į Pagėgių, nors į TS-LKD priimta daug naujų narių.

A. Blažys teigė, kad Panevėžyje TS-LKD sąraše – 62 kandidatai, iš jų šeši – PKTF nariai, į mero postą keliamą buvusio tremtinio kandidatūrą. J. Yla informavo, kad Kaune iš 85 kandidatų penki – buvusių politinių kalinių ir tremtinių atstovai. Taip pat kalbėjo A. Mitkuvienė iš Kaišiadorių, M. Babonas iš Kauno rajono, V. Micikus iš Klaipėdos, L. Kalnikaitė iš Šilalės, V. Jokubauskienė iš Šiaulių, R. Požėra iš Alytaus, I. Pažereckienė iš Jurbarko ir kiti.

Frakcijos taryba pritarė 2015 metų TS-LKD PKTF veiklos programai.

Taryba priėmė nutarimą „Dėl Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos atstovavimo TS-LKD valdymo institucijose kvotų“.

Tą pačią dieną į posėdį susirinko ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos taryba. Posėdis tradiciškai pradėtas Lietuvos valstybės himnu, tylos minute pagerbtai Anapilin išėjė likimo broliai ir sesės.

Ataskaitą apie LPKTS valdybos darbą pateikė valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė. Ji džiaugėsi sekmingai

vykdama 2014 metų LPKTS veiklos programa bei kitais darbais. Didžiausias dėmesys pastarajį pusmetį skirtas tradiciniams renginiams: LPKTS jaunesniosios kartos saskrydžiui Pakruojoje, dainų ir poezijos šventei „Leiskit į Tėvynę“ Kaune, saskrydžiui „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje bei dviem žygiamis partizanų kovų takais – Algimanto ir Tauro apygardose. Taip pat surengtos konferencijos moksleiviams, vyresniems žmonėms, minėjimai, paminklų ir bunkerinių atidengimo iškilmės.

Né vienas iš paminėtų renginių nebuvu finansuotas iš LPKTS lėšų, tik projektų lėšomis. Šiuo laikotarpiu vykdyti projektais: Lietuvos Respublikos Vyriausybės „Istorinės atminties saugojimo 2014 metų programa“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programa „Remti vyresnio amžiaus žmonių veiklą“, Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondo finansuojamas „Tremtinio“ projektas „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“, Krašto apsaugos ministerijos – programa „Jaunimo pilietinis patriotinis auklėjimas“.

Valdybos pirmininkė pakvietė filialus iki sausio 1 dienos teikti projektus kitiems metams. Juose turi būti konkrečiai nurodyta, kada planuojamos veiklos, kiek lešu reikia iš viso ir kiek iš LPKTS vykdomy projekty. Veiklos galimos nuo birželio mėnesio, nes anksčiau tiesiog negauname paramos. Taip pat jis pasiūlė pasidomėti ir dalyvauti projektuose patiemis filialams.

R. Duobaitė-Bumbulienė padėkojo visiems filialams, kurių restauravo ir statė paminklus, atstatė bunkerius, organizavo renginius. Ji tarė nuoširdy ačiū LPKTS Kauno filialo nariui Antanui Jočiui, radusiam LPKTS rėmėją.

Valdybos pirmininkė informavo apie Kauno tremties ir rezistencijos muziejaus padėtį. Šiuo metu intensyviai bendraujama su Kauno miesto muziejaus vadovybe ir deramasi dėl sąlygų.

Baigiamas kurtinaujas, modernus LPKTS internetinis puslapis, kurį bus paprasta valdyti ir atnaujinti. Jį pristatyti planuoja per šventinį tarybos posėdį, kuris įvyks gruodžio 13 dieną. Puslapis mums nekainuos, jis kuriamas rėmėjų lėšomis.

Valdybos pirmininkė infor-

mavo, kad LPKTS valdybos sprendimu Laisvės premijai gauti teikėme prof. Vytauto Landsbergio kandidatūrą.

Ji padėkojo visiems aukoju siems Ukrainos paramos akcijai.

Lietuvos švietimo problemas aptarė Seimo švietimo ir kultūros komiteto pirmininko pavaduotojas Valentinas Stundys. Jis apgailestavo, kad švietimo reikalai liko kriziniame lygyje, nors šalies ekonomika ir atsigauna. „2015 metų biudžete švietimui skirta 4,2 prociento bendrojo vidaus produkto (BVP), kai 2014 metais buvo skirta 4,8 procento, 2007 metais – 7,8 procento BVP. Baignant praėjusių Seimo kadenciją buvo parengta Švietimo strategija, tačiau šios kadencijos Seimas jos nepatvirtino, švietimas tampa pakraščio politikos dalimi“, – sakė V. Stundys. Jis atsakė į jam užduotus klausimus dėl vadovėlių, valsstybinės atminties politikos nebuvo, Ryti Lietuvos lietuviškų mokyklų padėties, patriotikumo programas, rezistencijos ir tremties muziejų.

Valdybos pirmininkės pavaduotoja Ona Aldona Tamaišaitienė pristatė 2015 metų LPKTS veiklos programą, kuri bus tvirtinama gruodžio 13-osios posėdyje. Ji kreipėsi į filialus, kuriuose rengiami atskaitiniai rinkiminiai susirinkimai, kad per mėnesį po susirinkimo pristatyti posėdžio protokolą, nes pasikeitęs filialo valdybos pirmininkas ar valdybos nariai turi būti užregistruoti Registru centre.

LPKTS tarybos pirmininkas Petras Musteikis pakvietė filialų pirmininkus papasakoti apie filialus, pasidalysti rūpesčiais. Kalbėjo Jonas Počepavičius iš Lentvario, Gintaras Kazlauskas iš Druskininkų, Vytautas Tautvaišas iš Švenčionių ir kiti.

Posėdyje diskutuota ir dėl LPKTS nario mokesčio. Nors jo dydį tvirtina LPKTS atstovų suvažiavimas, išklausyti įvairių siūlymai: nuo vieno euro iki penkių ar netgi dešimties (per metus). Esą gaunantieji valstybinę nukentėjusių asmenų pensiją galėtų mokėti didesnį nario mokesčių, negauantieji – mažesnį. Šia temabus diskutuojam ir vėlesniuose tarybos posėdžiuose.

Pabaigoje valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė pasveikino jubiliejinius gimtadienius švenčiančius tarybos narius.

Jolita NAVICKIENĖ

Apie patriotiškumą ir tautiškumą

Pabaiga.

Pradžia Nr. 41 (1111)

Kaip sekasi patriotinio ir tautinio ugdymo darbai šiandienos Lietuvoje

Ryškiausia šių dienų jaunimo patriotiškumo išraiška yra „Misija Sibiras“ ekspedicijos, Lietuvos šaulių sąjungos (LSS) gretų ženklus gausėjimas ir norinčių tarnauti Lietuvos kariuomenėje ar atvykti į pradius trijų mėnesių mokymus apsisprendimas. Įvairiose apklausose vis daugiau respondentų išreiškia pasiryžimą, jei reikėtų ginklu ginti savo Tėvynę. Jaunimas ieško kelių ir būdų dalyvauti patriotiškumo ugdymo procesuose, nori patys kā nors konkretaus nuveikti jamžinant istorinę atmintį.

Ryškus ir sektinas patriotiškumo ir tautiškumo pavyzdys yra Rūtos Meilutytės sportinė ir visuomeninė veikla varдан Lietuvos. Ne mažiau ryškus jos antipodas – dainininkė S. Milinytė, prakeikusi savo Tėvynę vien dėl to, kad kažkam nepatiko jos suknelę... Prakeikti Tėvynę yra tas pats, kas prakeikti savo Motiną. Apgailėtinės poelgis.

Dabar, gresiant užpuolimui ar konvenciniam karui, svarbi yra LSS veikla, kurios vienas iš pagrindinių uždavinii – ruoštis jaunimą ir visuomenę pilietiniam ir ginkluotam pasipriešinimui. LSS veikla šiuo laikotarpiu stiprinama, užtikrinant pasirengimą krašto gynybai, didinant šaulių indėlių į pilietinį, patriotinį ir tautinį visuomenės ugdymą. Daug ką šiuo reikalui dirba ir gali nuveikti ateitininkai, skautai, kitos jaunimo ar moksleivių organizacijos.

Jau 18 metų Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) aktyviai vykdo tautinio ir patriotinio ugdymo programas. Rengia masinius renginius: saskrydžius „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, žygius partizanų takais, dainų ir poezijos šventes „Leiskit į Tėvynę“, istorines konferencijas, seminarus istorijos mokytojams. Stato ir prižiūri paminklus, leidžia atsiminimų knygas, kuria filmus. Kitos Laisvės kovų dalyvių ir buvusių tremtinių visuomeninės organizacijos vykdo savo bei Vyriausybės ir Seimo planuojamąs Laisvės kovų istorijos jamžinimo programas. Vaisingai prisideda ir privačios šeimų ar asmenų iniciatyvos – ekspedicijos į tremties vietas, lokalūs žygiai partizanų takais, atsiminimai, trumpametražiniai filmai ir kita.

Pamokanti partizanų karo istorija

Patriotiškumo atžvilgiu ryškiausia asmenybė – Juozas Lukša-Daumantas. Jis dėl Tėvynės ir kovos draugų palikęs sočius ir laimingus Vakarus bei jauną mylimą žmoną, sugrižo į Tėvynę kovoti, žinodamas, kad teks žūti. Istorijai reikšmingiausias partizanų darbas buvo jų 1949 metų Vasario 16-osios Deklaracija. Deklaracijoje atispindi partizanų karo tikslai ir jų įsivaizduojama Nepriklausoma Lietuva, kaip turėtų gyventi ir tvarkytis šalis, dėl kurios jie kovojo ne lygioje kovoje ir daugelis žuvo. Deklaracija yra tinkamas atskymas okupantų šmeižtams ir atgrasiai jų propagandai.

Daugelis 1945–1946 metų partizanų kautynių su kelerio-pai didesne ir nepalyginamai geriau ginkluota NKVD kariuomene galėtų būti pavyzdžiu dabartiniams Lietuvos kariams. Partizanams pavykdavo prieši padaryti daug gyvosios jėgos nuostolių ir organizuotai pasitraukti. Paminičiai Kalniškių, Kiauneliškių, Šimonų, Varčios, Virtukų, Degimų, Merkinės, Žuvintų, Jiezno, Obšrūnų, Panaros, Labūnavos ir kiti mūšiai.

Labai svarbu partizanus skirti nuo KGB smogikų ir stribų arba kriminalinių nusiskaltelių, persirengusiu partizanų uniformomis ir partizanų diskreditavimo tikslu plėšusiu gyventojus bei šaudžiusių šeimas. Partizanai su jais kovojo, išsiaiškinę likviduodavo (juk kalėjimų jie neturėjo). Pasitai-kydavo ir nedrausmintį partizanų, kurie be teismo sprendimo patys bausdavo įtariamus šnipus. Juos teisdavo partizanų teismas. Partizanai laikėsi griežtos tvarkos, draudė svaidalų vartojimą ir veiklą be vadovybės įgaliojimo. Jų kovos siekis ir svajonė buvo Tėvynės laisvė – vardan jos buvo pasi-ryžę aukoti gyvybę ir dažnas paaukojo.

D. Liekis rašė: „Eilinis bendro išprusimo lietuvis negali tinkamai suprasti ir įvertinti pokario rezistencijos svarbos mūsų istorijai. Bet juk jie buvo patys tikriausiai patriotai, pasiryžę dėti galvą už savo kraštą. Būtent noras pasiaukoti ir atsidavimas, neklaujant „o kas man už tai?“, šalies gyventoją daro patriotu. Mūsų partizanų pavyzdys apibrėžia ir išgryrina patriotiškumo sąvoką – tai pilietis, kuris pasiryžęs ginti savo Tėvynę ir kristi kovoje.

(keliamai į 4 psl.)

Įvykiai, komentarai

Kas dabar juoksis iš kalbų apie Lietuvoje dirbančius šnipus?

Lapkričio vidurio savaitė prasidėjo iš Valstybės saugumo departamento (VSD) atėjusia maloniažinia, kurią norisi pacituoti: „Vilniaus apygardos teismui šiandien (2014 metų lapkričio 10 dieną – red. past.) perduota baudžiamoji byla, kurioje kaltinimai šnipinėjimui prieš Lietuvos Respubliką pateikti mūsų šalies piliečiui R. L. Šiandien Generalinėje prokuratūroje surengtoje spaudos konferencijoje Valstybės saugumo departamento direktorius Gediminas Grina pranešė, kad ilgalaikės žvalgybos operacijos metu nustatyti asmenys, kurie nuolat bendraavo su Baltarusijos Respublikos ginkluotujų pajėgų Generalinio štabo Vyriausiosios žvalgybos valdybos (BR GRU) slaptu darbuotoju. Žinodami apie jo ryšį su šia institucija jo pavidimu galimai rinko ir perdaže minėtai užsienio valstybės institucijai informaciją, iškaitant ir valstybės paslaptis apie Lietuvos kariuomenę, jos dalinius, strateginę reikšmę Lietuvos nacionaliniam saugumui turinčias valstybės įmones, jų veiklą, objektus bei juose esančius ienginius. Kaip informavovo generalinio prokuroro pavaduotojas Darius Raulušaitis, VSD atlikus kriminalinės žvalgybos tyrimą, Generalinės prokuratūros Organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos tyrimo departamente buvo priimtas sprendimas pradeti iki-teismių tyrimą pagal BK 119 straipsnio 2 dalį. Tyrimą buvo pavesta atlikti Lietuvos kriminalinės policijos biuro pareigūnams. Netrukus šnipinėjimo veikla įtarė asmenys buvo sulaikyti, šiuo metu jie suimi. Galimai jų įvykdytas nusikaltamas veikas buvo nutarta tirti atskirose bylose. Komentuodamas iki-teismiño tyrimo eiga Lietuvos kriminalinės policijos biuro viršininkas Rolandas Kiškis sakė, kad šiandien teismui perduotoje baudžiamojoje byloje, be kitų duomenų, kuriais įrodinėjama kalinamojo nusikalstama veika, yra duomenų, leidžiančių įtarīti, kad R. L. dirbdamas valstybės įmonėje „Oro navigacija“, savo kabinete slapta fotografavo ten buvusius dokumentus bei kitus objektus. Įtariama, kad vėliau ši vaizdo medžiaga per slaptą BR GRU darbuotoją buvo perduota minėtai užsienio valstybės institucijai. Atsakydamas į žurnalistų klausimus G. Grina pabrėžė, kad tam tikrū, kartais net ir neįslaptintū, duomenų visuma

apie Lietuvos karinius dalinius ir strateginius objektus, nuolat juos atnaujinant ir sisteminant, tampa itin reikšminga ir jautria informacija, kuri gali būti bet kada panaudota siekiant pakenkti valstybės nacionaliniam saugumui ir stabilumui. Todėl demaskavus šią šnipinėjimo veiklą vykdžiusius asmenis buvo glaudžiai bendradarbiauta su Lietuvos kriminalinės policijos biuru ir Generalinė prokuratūra, imtasi visų galimų, tačiau neveičinamų priemonių, kad nebūtų padaryta žala nacionalinio saugumo interesams. Išsamesnė informacija apie kitą ikišeiminį tyrimą, kuriame įtarimai šnipinėjimui pareikštū kitam asmeniui, bus pranešta vėliau, baigtą tyrimą perduodant į teismą. Tikimasi, kad tai įvyks artimiausiu metu.“

Bet kurioje demokratinėje valstybėje, kurios gyventojų pilietišumas paprastai būna aukšto lygio, žinia apie sugautą užsienio valstybei šnipinėjusi asmenį sukelia sprogusios bombos įspūdį. Žinių laidos nesiliauja kalbėti apie įvyki, laikraščiai rašo tik apie tai, žmonės gatvėse šnipo demaskavimą irgi laiko pagrindine pokalbių tema. Deja, Lietuvoje tokia žinia neatrodo skandalinė, o daugumai tautiečių kur kas didesnį susidomėjimą sukelė, pavyzdžiui, išaiškėjė kokia nors žinomo politiko nesantuokiniai ryšiai su priešiškos partijos politike... Kad tai teisybė, įrodo ir atsakymai į populiarioje televizijos žinių laidoje užduotą klausimą: „Ar Lietuvos piliečiai, šnipinėjantys užsienio valstybei, kenkia Lietuvai?“ – beveik trečdalies atsakiusių nežinojo, ar šnipinėjimas kenkia, arba teigė manantys, jog tai nekenkia Lietuvai. Tačiau juk mokyklinukui buvo aiškinama, kad išdavinėti priešiškai valstybei savo Tėvynės paslaptis yra niekingiausias nusikaltimas! Beveik 15 procentų Lietuvos piliečių taip neman... O kur dar tas ketvirtadalis „piliečių“, kurie teigė neisią ginti Lietuvos, jei ją užpultų priešai? Nelinksma statistika, o, nelinksma. Na, o jei kam kiltų klausimas, kas gi kaltas dėl tokios situacijos, siūlyčiau prisiminti, kokios kalbos buvo skleidžiamos prasidėjus Sajūdžiui ir kas jas skleidė, skiepijo nepasitikėjimą Lietuvos sugebėjimui gyventi savarankiškai? Kas siūlė ne atkurti nepriklausomybę, bet lipti „ekonominio savarankiškumo laipteliais“, nekelti bal-

so prieš okupacinę kariuomenę, nes, girdi, be jos nebus kam apginti ir t. t. Gi ne Kremliaus propagandistai taip kalbėjo (jie tiesiai šviesiai neigė bet koki Lietuvos savarankiškumo sieki), taip kalbėjo mūsų „atsivertusi“ LKP su Brazauskui priešakyje! Praėjo daugiau nei dvidešimt metų, ir tos nepasitikėjimo Lietuvos ateitimis seklos sudygo. Negana to, tos kalbos ir dabar nesiliauja – nuolat eskaluojamas nepasitikėjimas specialiųjų tarnybų veikla (vien ko vertos vienos skandalings žurnalistės TV laidos apie policijos neva skriaužiamus žmones, kurie, kaip matosi iš medžiagos, i policijos rankas pateko, „per girtą galvą“), menkinamas jų autoritetas pasitelkiant abejotinos reputacijos politikus (ne veltui Vakarų politikos apžvalgininkai teigia, kad Lietuvos VSD tapo politinių intrigų auka), persekiojami žmonės, pabandę perspėti visuomenę (nesena istorija apie paviešintą pažymą). Nieko nuostabaus, kad atsiranda nejaučiančių jokių moralinių skrupulų „piliečių“. Bet grįžkime į šiandienos naujienas.

Po žinios paskelbimo bus įdomu sulaukti Baltarusijos valdžios reakcijos, Rusijos propagandistų melo ir, žinoma, mūsų politikų pasisakymų, ypač vertinant VSD darbą. Ne-nustebčiau, jei iš „darbiečių“ ir „tvarkiečių“ stovyklų pasigirs kaltinimų, kodėl, girdi, tas šnipas nebuvu sulaikytas anksčiau, kodėl jam išvis atsirado tokios veiklos galimybės ir pa-našių. Vargu ar šie kaltinimai tikrai bus nuoširdus noras pagerinti specialiųjų tarnybų darbą (tam užtektų suteikti daugiau įstatyminių galių, apie tai, beje, ne kartą kalbėjo Prezidentė Dalia Grybauskaitė, sa-kydama, kad nedaug naudos, jei VSD tegali paviešinti valstybei kylandžias grėsmes, bet neturi teisés įvardinti už tai at-sakingus asmenis), greičiau tai tebus noras sužinoti, kur su-lydo šnipas... Prisiminus senovės romėnų posakį: „Kam tai naudinga“, galima padaryti nesmagių išvadų, puikiai de-rančių prie šių partijų jau žinomas „veiklos“ – „juodosios bu-halterijos“ bylos, Vidaus reikalų ministerijos skandalu ir kitų. Kita vertus, atsirado vilčių, kad ne tik estai, latviai ir lenkai sėkmingai kovoja su šnipais, bet ir mus šiame darbe lydi sėkmę. Kuo sėkmės daugiau, tuo mažiau išlaidų reikės įprastinei ginkluotei.

Gintaras MARKEVIČIUS

Kritika visada vertinga

Lapkričio pradžioje nemažo atgarsio visuomenėje sulaukė Europos Sąjungos ambasadoriaus Rusijoje Vytauto Ušacko išsakyta nuomonė apie mūsų šalies žiniasklaidos „vienuolišką ir neįšsamą pozūrį į įvykius Rusijoje ir Ukrainoje“. Netrukus gerbiamam ambasadoriui teko atsiaprasi- nėti už šiuos žodžius, kuriuos tikrai galima vertinti kaip „ivartį į savo vartus“. Tačiau šiuose V. Ušacko žodžiuose galima įžvelgti ir sveikos kritikos – ar tikrai didžiausi mūsų naujienų perteikėjai (internetiniai naujienų portalai, televizija ir radijas, didieji laikraščiai) operatyvią informaciją pateikia profesionaliai ir išbaigtą? Deja, ne visada galima atsakyti „taip“, ypač kai per populiarių televizijos kanalą pamatai dviprasmiškā žinių laidą: joje pasakojama, kad dėl Rusijos embargo mėsos perdirbėjai ieško rinkų Izraelyje ir kitose Rytų šalyse, bet yra problema – ten pripažista tik ritulinį galvijų skerdimą. Na, tai suprantama – tokie yra žydų, tokie ir musulmonų papročiai, tačiau kuriems galams laidos rengėjai pasakojimo fonui parinko vaizdą iš mūsų mėsos perdirbimo įmonės – negi rodoma kiaulių skerdiena yra tinkamiausia iliustracija kaltant apie eksportą į Rytų šalis? Nenorom kyla įtarimas, kad rengiant reportą pasidaravo ir „prokreliškas“ veikėjas, specialiai parinkęs tokius vaizdus.

Tuo metu Rusijos propagandininkai kuria tarptautinę „naujienų tarnybą“, kuri užsienio kalbomis Kremliaus propagandą platins visam pasauliui radijo bangomis ir internte. Negana to, šios „naujienų tarnybos“ centrus planuoja įsteigti ne tik buvusiose sovietinėse respublikose, bet ir Kinijoje, JAV, kai kuriose Europos valstybių sostinėse... Idomu, kaip į tokio „centro“ steigimą Lietuvoje reaguos mūsų politikai – ar tik iš kairiųjų ir „privačių“ partijų nepasigirs raginimai gerbtį žodžio laisvę? Juk tą patį jau girdėjome, kai vyko diskusija, ką daryti su Kremliaus propagandą skleidžiančių TV kanalų retransliacija Lietuvoje – tuomet net logiškas ir racionalus Prezidentės Dalios Grybauskaitės įstattymo pataisų pasiūlymas buvo atmetas net nesigilinus į jį. Kam dirba Kremliaus propa-

ganda pridengiantys politikai – klausimas toli gražu ne retoriškas, ypač sugretinus jį su Valstybės saugumo departamento pateikta „Grėsmių nacionaliniams saugumui vertinimo“ 2014 metų ataskaita.

Bet kurioje kaimo krautuvėlėje galima rasti nebrangų dienraštį, kurio kiekviename numeryje aptiksime išpuolius (kitaip nepavadinsi) prieš valstybės vadove, specialiasias tarnybas ir, žinoma, TS-LKD. Galtais ir atsitiktiniais sutapimas, kad mėgstamiausios šio leidinio spalvos yra Rusijos vėliavos spalvos, tačiau negalima pavadinti atsitiktinumu, kai pirmame puslapyje publikojamas straipsnis apie Malaizijos lektuvo numušimą ir rašoma „jie slepia Malaizijos lektuvą keleivių žudikus“, o greta, bet jau kitame straipsnyje, įdedama Prezidentės nuotrauka. Specialistai pasakyti – „juodosios technologijos“, o paprastas, bet mažstantis skaitojas teigtų, kad prisdengus žodžio ir spaudos laisve, tai akivaizdi veikla prieš Lietuvos valstybę. Ar verta tokią „laisvę“ ginti ir kam tai naudinga?

Prisiminkime „objektyvų“ kai kurių žiniasklaidos priemonių vaidmenį vykstant batalijoms dėl referendumo, kuriuo, prisdengiant patriotiškumu, siekta sukirsinti Lietuvą su ES. Buvo kalbama apie draudimą pirkti žemę užsieniečiams, bet ar pakako informacijos, kuriems iš tiesų buvo naudingas tas referendumas? Nors referendumas neįvyko, šiandien matome rezultatą – kaip nesipuolė užsieniečiai pirkti mūsų žemės, taip ir nesipuola, o po nenormalių „saugiklių“ įvedimo žemės ūkio paskirties žemės kaina nukrito penktadienį; tai reiškia, kad daugybė eiliinių žmogelių, turinčių iki kelijų hektarų parduodamos žemės, bus gerokai nuskurdinti, nes jų turto (kai kuriems tai buvo vienintelis turtas, galėjęs aprūpinti sotenes senatve) vertė dirbtinai sumažinta. Tačiau išloškeli stambūs žemvaldžiai, kuriems atsivérė galimybė pusvelčiui supirkti nuvertintą žemę. Ar koks nors laikraštis rašė, kad referendumo organizatoriai (pavyzdžiui, Ramūnas Karbauskis) nemes veltui lėšų į šį reikalą, jei jos nesugrįs keletiopai didesne suma? Stai tokios mintys kyla prisiminus Vytauto Ušacko kritiką.

Gintaras MARKEVIČIUS

Apie patriotiškumą ir tautiškumą

(atkelta iš 2 psl.)

Dabar reikia tik geriau suvokti pokario rezistencijos svarbą. Ją ivertinus ir pasimokius galima lygioti įano meto patriotus. Puoselėti geresnę ateitį ir žinoti, kad aukodamiesi Lietuvai, aukojamésveni kitiems. Tai kuria bendrą mūsų visų gerovę.

Istoriniai faktai iš LDK ir Nepriklausomybės kovų gali pasitarnauti visuomenės patriotiškumo ir tautinės sąmonės stiprinimui. Pradedant Apuolės ir Saulės mūšiais, karaliumi Mindaugu, sukūrusiu ir sutvirtinusiu valstybę, ir baigiant 1919–1920 metų Nepriklausomybės gynimo kovomis. Neprisklausomybės gynimo kovoje 2 tūkstančiai savanorių iš Lietuvos išvarė bolševikus ir bermontininkus. Su lenkais kariauti sekési blogiau, bet ties Širvintomis ir Giedraičiais jie privertė lenkus bėgti, tik Antantės tarpininkai sutrukdydė tą pergalę realizuoti.

Tarpukario Lietuvos Vyriausybėms teko spręsti daug sudėtingų politinių ir ekonominijų problemų. Klaipėdos sukilimas buvo bene sekmingiausia akcija per 22 Nepriklausomybės metus. Ne mažiau sekminga Žemės reforma, toli pranokstanti dabartinę. Joms teko išgyventi tris ultimatumus – 1938 metais lenkų, 1939 metų kovo 22 dieną vokiečių ir 1940 metų birželį – SSRS. Tad nereikėtų tarpukario Lietuvos Vyriausybėi vadinti lepšėmis. Toks epitetas geriau tiktų kai kurioms dabartiniems Vyriausybėms.

Valstybės institucijos

Vyriausybė konkursų būdu teikia paramą istorinės atminties įamžinimo programoms. Seimas teikia paramą dalyvaujantiems valstybinių švenčių, sukačių, minėjimų organizavimui, kur gali dalyvauti ir visuomeninės organizacijos.

Švietimo ir mokslo bei Kultūros ministerijos turis savo patriotinio ugdymo ir istorinės atminties puoselėjimo programas, kuriose konkursu būdu gali dalyvauti visuomeninės organizacijos.

Programose dalyvauja LGGRTC, mokyklos, Laisvės kovų dalyvių ir buvusių tremtinėjų bei kitos visuomeninės organizacijos. Parama teikiama paminklų ir partizanų slėptuvų statybai ir priežiūrai, knygų leidybai, kino filmų kūrimui ir kitiems darbams. Gaila tik, kad visa ta parama menkutė.

Neseniai atsirado 2014–2020 metams Europos Sajungos paramos programa „Europa – piliečiams“. Ji dėl didelių apimčių sunkiai, tačiau prieinama ne tik valstybės ir savivaldybių įstaigoms, bet ir visuomeninėms organizacijoms.

Pasigendama aktyvesnio LRT ir kitos žiniasklaidos, visų politinių partijų dalyvavimo, nors paskutiniu metu dėl atviros ir brutalios Rusijos agresijos prieš Ukrainą visurjuntamas didesnis domėjimasis patriotinio ugdymo ir istorinio atminimo įamžinimo klausimais.

Jaunimo ir kitos iniciatyvos

Bene ryškiausias jaunimo patriotiškumo pavyzdys yra projektas „Misija Sibiras“, pritraukiantis per 2 tūkstančius jaunuolių, norinčių vykti Sibirą tvarkytį tremtinių kapų. Jie tvarko kapines, atstatato ir stato naujus kryžius, susitinka su ten tebegyvenančiais lietuvių, kurie labai nori grįžti į Lietuvą, bet jau nebegali. Svarbu, kad jaunimas, sugrįžęs iš ekspedicijos į Lietuvą, susitinka ir daliasi išpūdžiais su jaunimu ir moksleiviais. Jaunas jauną geriau supranta ir įsiklauso. Tie, kurie pabuvojo Sibire, visą gyvenimą atmins, kas ir už ką trémė šeimas su mažais vaikais į gyventi netinkamas žemes.

Ekspedicijas periodiškai organizuoja visuomeninė organizacija „Lemtis“, į tėvų ir senelių trėmimo vietaskeliauja buvusių tremtinių šeimos su vaikais.

Paskutiniu metu akademinis jaunimas ir jauni politikai pradėjo daugiau rūpintis istorinės atminties įamžinimu. Seimo nario A. Anušausko įkurta „Sovietinės okupacijos tyrimo asociacija“ (SOTA) tyrinėja pasipriešinimo sovietinei okupacijai judėjimų istoriją. Liutauras Kazlavickas imasi iniciatyvos testi 2008–2012 metų kadencijoje pradėtą darbą dėl Tremties ir Rezistencijos muziejų veiklos plėtrą ir platusiu jaunimo supažindinimo su Laisvės kovų istorija. Siekiama didesnio valstybės dėmesio ir paramos svarbiai šių muziejų veiklai.

Nemenkas kliuvinys jaunai kartai teisingai suprasti partizanų karo istoriją yra sovietinio okupanto palikti paminklai kolaborantams, parnešuojimams „Stalino saulę“, sovietinei armijai ir stribams, jų užrašai ir lentelės, gatvių, mokyklų pavadinimai kolaborantų vardais. LPKTS jau seniai reikalauja visus okupanto palikus ženklus pašalinti iš viešųjų erdvų ir perkelti juos į Grūto parką arba muziejus. Bet išgvendinimas sekasi sunkiai. A. Anušauskas pasiūlė savivaldybėms nuimti visus okupanto ženklus, skirtus įamžinti jų „žygarbius“ kovojant prieš partizanus ar „vaduojant“ Lietuvą. Vis dar kelionkoje savivaldybių tokie ženklai yra. Ypač akį rėzia paminklai Vilniuje S. Nėrai, P. Cvirkai ir okupanto kareivių statulos ant Žaliojo tilto.

Antanė LUKŠYTĖ-GARŠVIENĖ gimė 1924 metų lapkričio 16 dieną Perlojoje. Mokėsi Merkinės gimnazijoje, Vilniaus medicinos mokykloje. Labai mylėjo Tėvynę, raše eiles.

Buvo suimta. Po tardymu išėjo į partizanų būri, vadinosi Mildos slapyvardžiu. 1949 metais apsuptyti žuvo 15 partizanų, Milda buvo sužeista. Areštuota ir nuteista 25 metams. 12 metų kalėjo Irkutsko srities Taišeto lageryje. 1958

metais grįžo į Lietuvą.

1998 metų lapkričio 23 dieną Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus apdovanota 3-iojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu; 2008 metais – LLKS 1-ojo laipsnio Partizanų žvaigžde.

Šiais metais partizanė Milda švenčia garbingą 90 metų jubiliejų. Sveikiname Ją ir dėkojame už nueitą kelią. Linkime stiprybės, širdies ramybės. **LPKTS Kauno filialas, Lietuvos laisvės kovos sajūdis**

Gal per mažai Tave mylėjau,
Šalie gražioji Dainavos.
Gal per mažai eilių tau pyniau,
Skausmingos alpstancios maldos?

Menu, šaukei, kai verkė vėjai,
Šaukei tu mirštančios balsu.
Ir išėjau į juodą naktį –
Sakei – drąsos, ten bus sunku...

Vaitojo niūrios rudens dienos,
Rausvi pavasario žiedai.
Krauju nulašintos ramunės,
Vaitojo téviškės šilai.

Mačiau, verkei,
kai gūdžią naktį
Suklupo broliai septyni.
Šaukei: drąsos, drąsos,
didvyri,
Tėvynės meilė nemari...

Su jais braidžiau po tavo gojus,
Rasotus ošiančius miškus.
Kautynių ugnį, žygį sunkų,
Drauge mus laimino dangus.

Antanė Garšviene
Taišeto lageris, 1952 metai

Iš kairės: Lioginas Baliukevičius-Džukas, Antanė Lukšytė-Milda, Audronė Budėnaitė, Adolfas Ramanauskas-Vanagas. 1948 metai

Auksinių vestuvių proga nuoširdžiai sveikiname 1948 ir 1949 metų buvusių tremtinių **Adolfiną ir Antaną MARTUTAIČIUS**.

Linkime sveikatos, toliau būti artimųjų meilėje kaip iki dabar buvusių tremtinių draugijoje.

**Sūnus Remigijus su šeima
ir dukte Jolita, piršliai
Elytė ir Romas,
LPKTS Tauragės filialas**

Nuotr. Adolfinos ir Antano Martutaičių vestuvės. 1964 metai

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname myliamą Mamytę **Almą PLIENIŪTĘ-ŠEDIENĘ**.

Miela Mamyte,

Atleiski, jei nepastebėjom

Rasos lašelio Tavo akyse.

Jei pavaduot ne visada skubėjom,

Pavargusios nematėm darbuose.

Nelengvas kryžius teko Tavo daliai:

Išeinantis – kaip nuplėšta šaka...

Po vieną išlydėjai dvi dukteris į kelia,

Ties kryžkele palaiminus ranka.

O metai skuba, metai eina,

Vis dieną pakeičia naktis.

Jaunystės sudainuotą dainą

Tolyn vis neša praeitis.

Geros sveikatos, Dievo palaimos ir ilgų gyvenimo metų linki –

**Duktė Gražina su vyru Arūnu, duktė Laimutė,
6 vaikaičiai ir 6 provaikaičiai**

Kiek daug kelių pražingsniuota...
Ir visko buvo – džiaugsmo

ir skaudžių dienų.

Teprisimršta liūdnos,

debesuotos dienos,

Širdy lai būna gera ir ramu.

Gražaus 75-ojo

gimtadienio pro-

ga sveikiname bu-

vusių Irkutsko sr.

Tiretės r. tremti-

nę **Janiną MEŠ-**

KAUSKAITĘ-

NASTEIKIENĘ.

Linkime sveika-

tos, stiprybės,

daug gražių dienų...

LPKTS Rokiškio filialas

Širdys plyšo nuo kančių ir skausmo

Spalio 26 dieną Leipalingyje Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už 1944–1953 metais kankintus, kalinčius, nužudytius šio miestelio ir jo apylinkių kovotojus už Lietuvos Laisvę. Joms pasibaigus, žmonės patraukė prie Dzūkų gatvėje 15 numeriu pažymėto pastato – buvusios NKVD būstinių.

Nuaidėjo Druskininkų buvusių tremtinių choro ir susirinkusių giedamas Lietuvos himnas. Renginio vedėja ir paminklinio akmens statymo darbų koordinatorė TS-LKD Druskininkų skyriaus pirminkė G. Kuneikiéné įvardijo tuos, kurių dėka iškilo šis atminimo ženklas. Akmenį atidengė A. Ūselytė-Priekulienė ir G. Žilys. Dėdama gėlių prie paminklo leipalingietė A. Kuckailienė pasakė, kad jos skirtos mamos, kuri, atplėsta nuo šeštų vaikų, čia buvo tardyta ir kankinta, atminimui.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Specialiųjų tyrimų skyriaus vedėjas R. Narvydas pabrėžė, kad svarbiausia – rūpintis atminimo išsaugojimu. Dėkojo, kad iškilo tokis paminklas, simbolizuojantis niekada nepamirštą kančią. LPKTS Druskininkų filialo pirmininkas G. Kazlauskas išsakė pasigérė-

jimą tokiais atkakliais, užsi-sprysusiai žmonėmis, kaip Angelė Ūselytė-Priekulienė.

Klebonas P. Marčiulionis pašventino paminklinį akmenį, prabildamas žodžiais: „Žuvusieji tik trumpam atskirkia nuo gyvujų. Jeigu žemėje eisime tikėjimo ir meilės keliu, viisi susitiksime dangiškojo Tėvo namuose“.

Dalia Bozytė, poetė, papasakojo apie savo tėvą – rysiinką Antaną, kuris 1946–1949 metais triskart lankėsi šitame pastate. Paskutinieji metai buvo lemtingi. Laukė ilgas etapas: Leipalingis–Marijampolė–Lukiškės–Vorkuta, „Tebūna šviesi atmintis visų, kurie garbingai įveikė šį kelią, – sa-

kė ji ir perskaitė savo eilėraštį „Lagerio palaidinė“.

A. Grigienė perskaitė šešiolikmečio sūnaus Roberto pokario rezistentams skirtą eilėraštį „Išlaisvinimas“, kuriamo aukštinama Laisvė – tas „širdžių bebraštis gaisras...“ Druskininkų buvusių tremtinių choras, prieš tai padaina-vęs „Banguoja auksiniai rugiai“, visus paragino užtraukti dainą „Gražiausios spalvos“.

Lazdijų rajono visuomenininkė, sajūdrietė N. O. Lepeskienė pasidžiaugė, kad leipalingiečiai sulaukė deramo pokarių kentėjusių ir žuvusių pagerbimo.

Šių eilucių autorė priminė, koks rūstus buvo pokaris Lei-

palingyje. Klebonas Juozas Stanačius nepraejo pro aikštėje išniekintus partizanus. Jis ir A. Šimaičio-Sakalo, ir dvasininko kūnus sutvarė, kad padoriai atrodytų, ir dar „paauklėjo“ stribus.

1946

metų liepos 2 dieną i Leipalingį buvo atvežtas mirtinai sužeistas Pietų Lietuvos srities vadas Juozas Vitkus-Kazimiraitis. Po dvejų metų vasario sniege degė aštuoniolikmečio V. Barbatavičiaus-Bombonešio tautinių spalvų vėjo draikomas šalikas. Jeigu apsuptas Mažonių kaimo pamiskėje, pas J. Ūselį, nebūtų kulkosvaidžio ugnimi gelbėjęs A. Jurkonio-Zilvičio ir ištikimo ryšininko, be abejo, būtų pasitraukęs gyvas, vienas iš trijų miško brolių...

Ramaus būdo jaunuoliis Antanas Tamulionis, net ne partizanas, tapo ne tik miestelio, bet ir visos Lietuvos kančios simboliu. Radę jo namuose nuo karo užsilikusį ginklą,

enkavēdistai kalė vinis į galvą. Matyt, tokia egzekucija pasirodė esanti per baisi net budeilių viršininkams. Kad kada nors neišaiškėtų baisenybės, užkastas be galvos, kuri, pasak placių plintančių kalbų, buvo išvežta į Vilnių.

Sunkus kelias nueitas ir iki paminklo pastatymo. Visuomeninės organizacijos „Atmintis“ tarybos narė, TS-LKD narė A. Priekulienė pradėjo rinkti parašus. Tik po trejų metų, pasitelkusi pagalbon kolegas, Seimo narė V. V. Margavičienė susitarė su „Kauno Baltija“ generaliniu direktoriumi – ir ledai pajudėjo. A. Priekulienė nuo savo lauko Savanorių kaimė atvežė nepaprastai išvaizdų lauko riedulį. Tada jau skubėjo į pagalbą ir visuomeninės, ir politinės organizacijos, valstybinės įstaigos. G. Kuneikiéné, G. Kazlauskas, LGGR, Leipalingio seniūnija įkūnijo ilgai brandintą idėją. Skulptorius G. Žilys, kuriam A. Vailionis padėjo atgabenti riedulį ir išlieti pamata, sugebėjo jį taip „prakalbinti“, kad akmuo bylote byloja liūdesį, fizinę ir dvasios kančią... Akmuo – istorinės atminties ženklas – tarsi sargybinis atsistojo prie buvusios NKVD būstinių.

Eugenija SIDARAVIČIŪTĖ

Keičiasi krašto gynybos strategija

(atkelta iš 1 psl.)
Teko mažinti valstybės išlaidas, tarp jų ir krašto gynbai. Pavyko tik pradėti jaunimo savanoriškus Bazinius kariūnus mokymus ir ribotas rezervo karių pratybas.

Atsikvošeta tik Rusijai užpuolus Ukrainą

Rusiška patarė sako: „Kol perkūnas netrenks, mužikas nepersižegnos“. Panašiai elgiasi ir mūsų politinis elitas – kol Hanibalas neatsiranda prie vartų, tol elitas, nesirūpindamas rytdieną, ramiai žaidžia savo politinius žaidimus. Reikėjo, kad Putinas atplėštų nuo Ukrainos Krymą ir dar porą rytių sričių, kad visos politinės partijos, Vyriausybė ir Seimas susirūpintų krašto gynybos būkle. Elito mastymas lyg pagal komandą pradėjo keistis į gera. Tik ar visų ir ar pakankamai? Padidintas finansavimas, pamažu atkuriama teritorinės gynybos struktūros. Apie šauktinių kariuomenės sugrąžinimą pradėjo kalbėti netik opozicija, bet ir premjeras, Prezidentė, naujas kariuomenės vadovas gen. mjr. Jonas Vaidotas Žukas. Tik ministras Juozas Olekas „kol kas nema-

to tokio reikalas“. Estijos prezidentas T. H. Ilvesas priminė Baltijos valstybių kolegos, kad jie suklydo pereidami prie profesionalios kariuomenės, nes dabar negali užtikrinti reikiama kariuomenės rezervo. Baltijos šalys turi keisti savo karybos metodus. Europoje tik Estija, Suomija, Norvegija, Sveicarija ir Graikija turi privilėmą karinę tarnybą. Šios visos šalys, kaip ir Lietuva, yra pakraščiovalstybės. Gen. mjr. J. V. Žukas pasisako už mišrią sistemą, kuri sudarytų sąlygas aktyvaus rezervo ir savanorių kariuomenės didinimui, pripažista, kad reikiariai rengti netik tarptautinius, bet ir nacionalinius pakartotinus mokymus rezervininkams. Mūsų kariuomenėi reikia daugiau modernios technikos. Prezidentės iniciatyva jau įkurtos ir Alytuje veikia Greito reagavimo pajėgos, kurios gali būti panaudotos savigynai net ir taikos metu.

Valio! Seniai taip reikėjo!

Ar kursime vietinę savigynos gvardiją?
(Pasvarstymai pagal Andrių Kubilių apie šiandienios karus ir kariuomenes)

Dabartiniuose karo frontuose nėra fronto, arba jis yra visoje te-

ritorioje. Reguliari kariuomenė ar ypatingi antiteroristiniai būriai dažnai yra bejėgiai prieš sukilėlius, ypač kai jiems padeda kaimyninės valstybės. Sukilėliams padeda kaimyninės valstybės, jų tautinės ar religinės mažumos ir žemės pragyvenimo bei socialinės apsaugos lygis, menkas vietinių gyventojų išprusimas ir teritorijos ekonominis atsilikimas. Sukilėlių būrelių veikla palyginti pigiai kainuoja, o kariuomenės veiksmai labai brangūs ir mažai efektyvūs.

Esant tokiomis sąlygomis, teritorinė savigyna būtų bene vienintelė reali apsauga nuo teroristų ir sukilėlių. Tai būtų vėtų civiliai asmenys, turintys karinės patirties, gerai žinantys savo teritoriją ir jos žmones. Savigyna priešinasi įsiveržusiems samdiniamis teroristams ir esant reikalui pasikviečia į pagalbą kariuomenę. Dėl to visus jaunuolius reikia apmokyti karo dalykų, sustiprinti LSS, gal vėl grąžinti šauktinių kariuomenę. Tai ypač aktualu Baltijos šalims, kuriose yra didelė rusakalbių diaspora. Galime sulaukti „žaliųjų žmogeliukų“ iš Baltarusijos ar Karaliavčiaus krašto. Dabartiniu

vanoriai galėtų efektyviai ginti arba atkurti tvarką savo gyvenamoje teritorijoje. Reikia skubiai peržiūrėti karinę strategiją ir doktriną, keisti atitinkamus teisės aktus ir perskirstyti krašto apsaugos finansavimą, mano Andrius Kubilius.

Dabartiniu metu gresiant užpuolimui ar konvenciniams karui, svarbu ruošti jaunimą ir visuomenę pilietiniams ir ginkluotam pasipriešinimui. Šiuo klausimu aktyviai dirba LPKTS, Lietuvos laisvės kovojo sajunga (LLKS) ir kitos pasipriešinimo dalyvių visuomeninės organizacijos.

Yra ir kitų siūlymų. Seimo narys Liutauras Kazlavickas siūlo jau nuo 2015 metų įvesti Krašto gynybos programą bendrojo lavinimo mokyklose. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Artūras Paulauskas eina toliau – siūlo pradėti diskusijas apie karinį parengimą mokyklose.

Kad tik nenusidiskutuotume begalo ir krašto... Visas idėjas reikia svarstyti, atrinkti geriausias ir nedelsiant įgyvendinti, nes Hanibalas jau stovi prie vartų!..

ILSÉKITÈS RAMYBÉJE

Alfonsa Stanikaitė
1940–2014

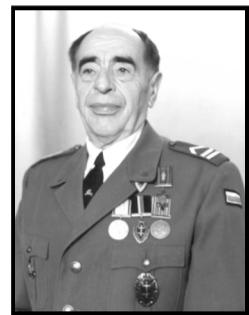
Gimė Kupiškio r. Skapiškio apyl. Kepurių k. 1945 m. buvo sušaudytas jų tėvas, namai suudeginti. 1948 m. su motina ir teta ištremta į Irkutsko sr. Irkutsko r. Srednios k. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Baigė Vilniaus geležinkelio technikumą. Dirbo ir gyveno Vilniuje.

Liūdė buvę tremtiniai, draugės ir kaimynai

Vytautas Strumskys
1929–2014

Gimė Panemunėlio valsč. Šetekšnos k. Nuo jaunų dienų išitraukė į pogrindinę veiklą, spausdino atsišaukimus, kviesdamas kovoti prie sovietų valdžią ir siekti Lietuvos nepriklausomybės. Dirbdamas Rubikių plytų fabrike buvo suimtas iš 1962–1964 m. kalėjo Mordovijos lageriuose. Prasidėjus Atgimimui aktyviai išitraukė į Sajūdžio veiklą. Rokiškio rajone atkūrė prieškariu veikusios Šaulių sąjungos veiklą, tapo Rokiškio rinktinės šaulių vadu. Buvo vienas iš „Tremtingio“ klubo įkūrėjų ir vadovų. Kartu su bendraminčiais ieškojo žuvusių partizanų kapų, rūpinosi jų atminimo įamžinimu. Apdovanotas Sausio 13-osios atminimo medaliu, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, 2-ojo laipinio Šaulių ženklo ordinu, suteiktas LSS garbės šaulio vardas.

Palaidotės Šetekšnų kapinėse.

LPKTS Rokiškio filialas

Vaclovas Jokubaitis
1924–2014

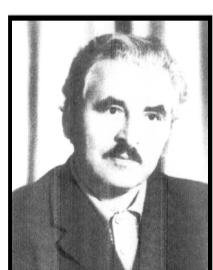
Gimė Pajūrio k. Rietavo valsč. Telšių apskritininkų šeimoje, auginusioje tris sūnus ir dukteri. 1944 m. Rietave kartu su 40 vyrų išstojo į kuriamą LLA „Vanagų“ savisaugos būrių. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai pasitraukė iš savo krašto, slapsėsi, palaikė ryšius su partizanais. Sulaukęs Atgimimo, dalyvavo visuomeninėje veikloje. Jam suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas.

Palaidotės Kvėdarnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukteri, sūnus, vaikaičius ir kitus artimuosius.

Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sąjunga, LPKTS Šilalės filialas

Juozas Juška
1924–2014

Gimė Ginčionių k. Seirijų valsč. Alytaus apskritininkų šeimoje. Baigės kaimo pradinę mokėsi Alytaus amatų mokykloje. 1941 m. išstojo į Alytaus mokytojų seminariją. 1942 m. tapo pogrindinės LLA organizacijos, kuri veikė seminarijoje vadovaujama mokytoju Adolfo Ramanauskui, nariu. Nuo 1945 m. mokytojavo Varėnos apsk. Kibyškių pradinėje mokykloje. Tapo Adolfo Ramanauskio-Vanago ryšininku, vykdė įvairias užduotis, palaikė ryšius su Alytaus pogrindžiu. Po Merkinės miestelio puolimo 1946 m. areštuotas, tardytas Varėnos kalėjime, vėliau – Vilniaus saugumo rūmuose. Karinio tribunolo nuteistas 8 m. laisvės atėmimo ir 3 m. tremties. Kalėjo Komijos Alberio, Intos, Kožimo lageriuose. 1954 m. išleistas į tremtį. Vėdė tremtinę Kazimierą Norkutę. Į Lietuvą grįžo 1957 m. su pustrečių metų sūnumi Romualdu. Apsigynė Klaipečioje. Dirbo statybose, Klaipėdos tarpmiestiniame techninės inventoriacijos biure. Buvo aktyvus LPKTS Klaipėdos filialo narys, tvarkė filialo finansus, dalyvavo renginiuose. Jam suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas, apdovanotas LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Nuoširdžiai užjaučiame seserį Onutę, Genutę ir Gintarą, giminės ir kitus artimuosius.

Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

Skelbimas

Lapkričio 22 d. (šeštadienį) 11 val. Vilkaviškio parapijos salėje įvyks knygos „Mes sugrįžom“ 3 dalies pristatymas. 10.30 val. šv. Mišios Vilkaviškio katedroje.

Kviečiame dalyvauti.

Laisvės troškimas paskatino burtis į pogrindinę organizaciją

Nesuspėjo užgyti pirmosios SSRS okupacijos ir kolaborantu padarytos fizinės ir dvasinės žaizdos, kai 1945 metais užgriuvo antroji okupacija – komunistai žiauriai dorojosi su lietuvių tauta. Neabejingo Tėvynės likimui lietuvių ieškojo galimybės išsaugoti tautą nuo sunaikinimo. Pasvalio gimnazijos mokinys Vytautas Puteikis, gimęs 1930 metais, išauklėtas dorų, mylinčių Lietuvą tėvų, negalėjo ramiai jaustis, kai tauta paupolė į kritinę padėtį. Vytautas, suprato, kad vienas nenuveiks didelių darbų, tad sumanė sukurti slaptą jaunimo organizaciją. Diplomatiškų pokalbių metu Vytautas jau buvo įsitikinęs, kad su Petru Gradišku ir Pranu Mikelinskui galima kalbėti dalykiškai, ir 1945 metų pavasarį pasiūlė jiems susitikti. Susitikę sukurė pogrindinę antiokupacinę grupę. Netrukus prisijungė Algiris Klemerauskas ir Vytautas Steponavicius. Buvo sukurta ir „Žaibų“ pavadinimo organizacija, vadovu išrinktas Pranas Mikelinskis. Nariai, susirinkę prie Lėvens, davė priesaiką. Išleido tris laikraštėlius „Žaibas“ numerius, kurio turinys – antiokupaciniai šükiai ir rašiniai, nuteikiantys pasvaliečius neprisitaikyti prie vergovės, bet aktyviai priešintis pavergėjams. 1945 metų rugpjūtį išstojo Leonas Gudas ir Kazimieras Ranonis – drąsūs, mylintys Lietuvą jaunuoliai.

Visi žino, kad pogrindininkai nuolat susieti su pavojais: maža veiklos klaida, net ir kalbos, gali būti lemtinga ne tik nariams, bet ir jų tėvams bei vienai šeimai. Supratę pavojingas veiklos pasekmes ir nenorėdami, kad būtų kalti dėl tėvų kančių, Pranas Mikelinskis, Algiris Klemerauskas, Vytautas Steponavicius nutraukė pogrindinę veiklą. Likęs ketvertas pakėtė savo slapyvardžius ir organizacijos pavadinimą į „Viltis“, vadovu išrinko Vytautą Puteikį. 1945 gruodžio išstojo Antanas Petrikonis – dviejų partizanų brolis, vienas jų buvo žuvęs. Veikla tėsėsi: rašė atsišaukimus, šükiai, naikino komunistų melagingą propagandinę medžiagą. Kadangi 1946 metų vasario 10 dieną turėjo būti rinkimai į SSRS AT, tai organizacija ruošė antirinkiminę medžiagą ir neutralizavo komunistų skleidžiamą rinkiminę agitaciją ir propagandą okupuotoje Lietuvoje. Buvo pagaminta per du tūkstančius antirinkiminų atsišaukimų ir šükiai, kurių tik pusė 1946 metų vasario 7

kodekso 58–10 straipsnio 1 dalį ir 58–11 straipsnį. Vytautui Puteikiui, kaip ir kitiems penkiems nariams, paskyrė 10 metų laisvės atėmimo. Algiriui Klemerauskui ir Vytautui Steponaviciui – po trejus metus. Įsigaliojus nuosprendžiui, išvežė į Vilniaus Lukiškių kalėjimą ir visus uždarė į vieną kamерą, bet A. Petrikonių po poros dienų išvedė į etapą, kitus vėliau išvežė į Kalnaberžės ne pilnamečių koloniją. 1947 metų vasarą iš Kalnaberžės kolonijos V. Puteikis bandė bėgti, tačiau nepasisekė. Tų pačių metų vasarą kartu su kita, gimusiais 1930 metais, buvo išvežtas į Vilniaus persiuntimo kalėjimą. Iš čia per Oršos ir Gorkio kalėjimus vežė į Užlagą. Kalėdamas dirbo įvairius darbus stalių ceeche bei šaltkalvių brigadoje. Vėliau dirbo mechaniku siuvimo fabrike. 1950 metų pradžioje visus, kurių bausmės didelės, ir nuteistus pagal 58 straipsnį, tarp jų ir V. Puteikį, išvežė į Karagandos specialiųjų lagerį Pesčlag, į Čiurubai Nuros gyventojetės ir šachtų statybą. Dirbo žemkausiu, miško iškrovėju, barako budėtoju, metalo tekintoju. Iškalėjės aštuonerius ir pusę metų, 1954 metų birželį kartu su P. Mikelinskui paleistas į laisvę pagal 1954 metų balandžio 24 dienos įstatymą „Dėl nuteistų nepilnamečių“.

Areštinės rūsyje buvo drėgna, vėdinimas nepakankamas, labai daug areštuotų vaikų, išvežė į Biržų arestinę. Po poros dienų areštuavo P. Mikelinską, A. Klemerauską, V. Steponavicių ir atvežė į Biržus.

Areštinės rūsyje buvo drėgna, vėdinimas nepakankamas, labai daug areštuotų vaikų, todėl stigo oro. Čia antisananarinėse salygose tris mėnesius parazitai ciulpe kalinių kraują. 1946 gegužę visus narius per Pasvalį traukiniu išvežė į Panevėžį. Pasvalio gimnazistai, sužinoję, kad veš kolegas, atėjo į stotį – matėmės per langą.

Panevėžio kalėjime patalpieno į skirtingas kameras, bet ir čia buvo labai daug kalinių, jie miegojo ant grindų – ant gultyų neužteko vietos. Visuose pliuose knibždėjo blakės, kaliniai buvo labai utėlėti. Kamery langai uždengti skardinėmis dėžėmis, kad kaliniai visai nematyti laisvės – matėsi tik mažas plotelis lietuviško dangaus. Kalėjime duodavo dvokiančios sriubos, sūdytos kirmėlėtos žuvies, suplėkusiu kruopų košės. Jeigu nebuvu ribojimui, leido perduoti maisto. Maistą kruopščiai tikrindavo, susmulkindavo, vertingesnį pavogdavo. Kalėjimo administracija ar tardytojas savo nuožiūra galėjo uždrausti siuntinius.

„Teismas“ įvyko 1946 metų gruodžio 20 dieną (teismas – aukščiausia teisingumo institucija valstybėje, o SSRS teisingumas neegzistavo), ši kartą teismui susidorojimo procesą vykdė SSRS Aukščiausiojo Teismo teisinė kolegija pagal RSFSR Baudžiamojos

1963 metais baigės konservatoriją, Vytautas dirbo pagal išgytą specialybę. Stojant mokyti ar įsidarbinant, jam darė kliūtis ir leido suprasti, kad jis KGB stebimas.

1989 metais Vytautas buvo Profesajungos rūmų Sajūdžio grupės įgaliotinis.

(keliamas į 7 pls.)

2014 m. lapkričio 14 d.

Pro memoria

Lapkričio 4 dieną, eidas 80-uosius metus, mirė Lietuvos Neprikalauomybės Akto signataras Liudvikas Simutis – Sovietų sąjungos represinių struktūrų nužudyto Rainių kankinio sūnus, Lietuvos partizanas, karys savanoris, antisovietinio pogrindžio dalyvis, dvidešimt dvejus metus kalėjęs lageriuose, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio narys, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

Liudvikas Simutis
1935–2014

bendradarbis, TS-LKD Centro skyriaus narys, 1994–1995 metų Lietuvos Sajūdžio Kauno skyriaus pirmininkas, ilgametis skyriaus tarybos narys. Liudvikas Simutis gimė 1935 m. rugpjūčio 27 d. Kaunatavos bažnytkaimyje, Telšių apskrityje. 1953 m. baigė Kaunatavos vidurinę mokyklą. Nuo pat jaunystės išstraukė į partizaninį judėjimą. 1955 m. buvo suimtas ir nuteistas sušaudyti. Nuosprendis pakeistas į 25 metų įkalnimą. Į laisvę išleistas 1977 metais.

Grįžęs į Lietuvą, 1977–1978 m. dirbo Kalvarijos bažnyčios zakristijonu, 1979–1990 m. – Kauno hidrologinėje ekspedicijoje. Iki 1990 m. dalyvavo pogrindinėje antisovietinėje veikloje. Prasidėjus Atgimimui, aktyviai išsiliejo į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

1990–1992 m. – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios

Tarybos–Atkuriamojo Seimo deputatas, Lietuvos Neprikalauomybės Akto signataras.

1993 m. – vienas iš Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorai) Kauno skyriaus įkūrimo iniciatorių.

Mirtininkų kamerioje praleista 131 diena nepalaužė atakaklaus Lietuvos patrioto valios ir tikėjimo neprikalauoma Lietuvos valstybe. Žmonių atmintyje išliks kaip ryžtingas ir principingas savo ištikinimų gynėjas ir paprastas, nuoširdus bei kuklus žmogus.

Apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi, Lietuvos neprikalauomybės medaliu, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Nuoširdžiai užjaučiamame šeimą ir artimuosius.

LPKTS valdyba

Laisvės troškimai paskatino burtis į pogrindinę organizaciją

(atkelta iš 6 psl.)

Stovėjo Baltijos kelyje. 1991-ųjų sausio 8–13 dienomis ir Maskvos pučo metu budėjo prie Seimo.

Užaugino du sūnus: Darių ir Naglių. Pastarasis – Lietuvos Seimo narys.

1998 metais Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos nutarimu Vytautas Puteikis pripažintas Laisvės kovų dalyviu.

2014 metų spalio 7 dieną Vytautas Puteikis mirė. Urna su jo kūno pelena palaidota Rokantiškių kapinėse.

Antanas PETRIKONIS

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2015 metams

Prenumerata priimama iki gruodžio 19 dienos bet kuriame „Lietuvos pašto“ ar „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.
Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: 1 mėn. – 8,16 Lt (2,36 Eur),
3 mėn. – 24,48 Lt (7,09 Eur),
6 mėn. – 48,96 Lt (14,18 Eur),
12 mėn. – 96,92 Lt (28,36 Eur).

Užjaučiamame

Dėl Mamos mirties nuoširdžiai užjaučiamame LPKTS Marijampolės filialo pirmininkę Birutę Kažemėkaitę ir jos artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialo choras „Godos“

Mes visi bejėgiai prieš mirtį ir lemti, tačiau bent šia užuojauta norime palengvinti praradimo skausmą. Dėl vyro Algimanto mirties nuoširdžiai užjaučiamame LPKTS Kauno filialo valdybos ir tarybos narę Reginą Kazlauskienę ir artimuosius.

Stiprybės ir vilties Jums išgyvenant brangaus žmogaus netekėti.

LPKTS Kauno filialas

Mirus Tėvui, nuoširdžiai užjaučiamame Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorių Vidmantą Vitkauską ir mokytoją Aušrą Šepetkienę.

LPKTS garbės pirmininkas Antanas Lukša su šeima

Liūdime dėl buvusio GULAGO kalinio, nuoseklaus ir drąsiaus kovotojo už Tėvynės Laisvę, jos demokratinę santvarką, gerbiausio kolegos, rūpestingo gausios šeimos tėvelio ir senelio Liudviko Simučio mirties.

Nuoširdžiai užjaučiamame ir linkime stiprybės artimiesiems ir visiems jų pažinojusiems.

LPKTB pirmininkas Vidmantas Samys, valdybos pirmininkas Vytas Miliauskas, LPKTS Kauno filialas

ILSEKITES RAMYBEJE

Irena Kundrotaitė-Dambrauskienė
1919–2014

Gimė Kretingos aps. Jokubavo k. gausioje šeimoje. Augo su keturiais broliais ir trimis seserimis. Prasidėjus antrajai sovietinei okupacijai Irena išitraukė į rezistencinę veiklą, slaugė sužeistus partizanus, vėliau pati pasitraukė į pogrindį. 1949 m. buvo arestuota, žiauriai kankinta. Kalėjo Komijos Minlago lageriuose Intoje. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kėdainiuose. Dirbo ligoninėje slauge.

Palaidota Kėdainių Kauno gatvės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamame artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

Jadvyga Mostautaitė-Merkeliéné
1929–2014

Gimė Kėdainių r. Sriubių k. ūkininkų šeimoje, auginusioje septynis vaikus. 1949 m. kartu su tévais ir sesute buvo ištremta į Irkutsko sr. Echirit-Bulagatsko r., dirbo miško ruošos darbus. Vėliau šeima buvo perkelta į Bodaią. 1957 m. sukūrė šeimą su politiniu kaliniu Vytautu Merkeliu, susilaikė sūnaus. 1965 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kėdainiuose, dirbo prekybinėje bazėje.

Palaidota Kėdainių Kauno gatvės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamame sūnaus šeimą ir artimuosius.

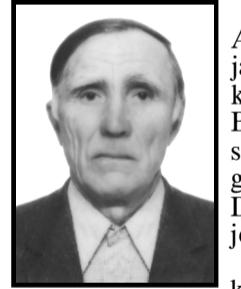
LPKTS Kėdainių filialas

Vanda Vyšniauskienė
1930–2014

Gimė Molėtų r. Čiilių k. Augo valstiečių šeimoje su broliais Vincentu ir Juliumi bei seserimi Emilija. Brolis Julius buvo partizanas ir 1951 m. žuvo. 1951 m. už partizanų rėmimą Vanda buvo suimta. Beveik dvejus metus praleido Utenos kalėjime. Vėliau ištremta į Kazachstaną Karagandos r. 1962 m. su šeima grįžo į Lietuvą. Dirbo Molėtų r. kooperatyve.

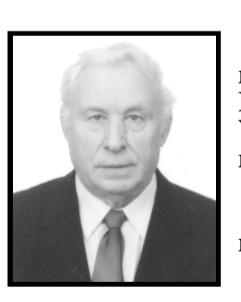
Palaidota Molėtų kapinėse.

LPKTS Molėtų filialas

Stanislovas Bačkis
1933–2014

Nuoširdžiausiai užjaučiamame vaikus, ju šeimas ir artimuosius.

LPKTS Joniškio filialas

Vincas Buvys
1937–2014

Gimė ūkininkų šeimoje, auginusioje du sūnus ir tris dukteris. 1949 m. šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Bogrado r. Grįžęs į Lietuvą Vincas apsigyveno Radviliškyje. Vedé, užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214.
www.lpkts.lt, el. paštas: tremtinys@zebra.lt

Redaktorė Jolita Navickienė. Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė. Maketavo Ignas Navickas

Įmonės kodas 3000 32645

Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai
Tiražas 2330 egz.

Kaina 2 litai
0,58 euro

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekcių atspindžiai“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J O S
R È M I M O
F O N D A S

Laisvės kovų istorijos muziejus Obeliuose

Muziejaus eksponatus, menančius Lietuvos žmonių kovas už laisvę, atspindinčius lietuvių godas ir viltis, surinko iš Obelių krašto kilęs mokytojas, buvęs partizanas, kraštotyrininkas, šio muziejaus įkūrimo iniciatorius Andrius Dručkus. Jaunajai kartai švesti jis Lietuvai padovanavo didžiausią savo turtą – per ilgus okupacijos ir pasipriešinimo metus surinktą ir nuo akylo sovietinio saugumo išsaugotą asmeninę 3 tūkstančių eksponatų kolekciją.

Lankytojams muziejus (Tautinio ir patriotinio ugdymo kultūros įstaiga) buvo atidarytas 1998 metų gruodžio 10 dieną. Šiuo metu muziejuje sukaupta daugiau nei 9 tūkstančiai eksponatų. Jie išdėstyti 7 salėse. Dar vienas salė skirtas edukacinei veiklai. Atskira patalpa skirta muziejinių medžiagų fondams. Didžiojoje muziejaus salėje įvairiomis progomis rengiamos parodos, vyksta svarbių įvykių bei sukakčių minėjimai. Muziejaus bibliotekoje sukaupta per tūkstantį knygų ir katalogų, menančių Lietuvos istoriją, analizuojančių kultūrą, rezistenciją, tarpukario ir atkurtos Lietuvos kariuomenę, liaudies meną, numizmatiką, bonistiką, medalius ir ordinus. Muziejus turi nemažai eksponatų, iš jų ir vienetinių, kuriais savo ekspozicijas mielai papuošt ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šalių muziejai.

Laisvės kovų istorijos muziejaus eksponatai liudija Lietuvos valstybės iškilių valdant DLK Mindaugui, klestėjimą valdant DLK Gediminui, Algirdui, Kęstučiui, Vytautui ir kitiems, ir kelias okupacijas. Eksponatai atspindi lietuvių tautos nesusitaikymą su priespauda – Tado Kosciuškos

(1794 metai), 1831 ir 1863 metų sukilimai; tautinį Atgimimą per 19–20 amžių sajūdžius. Šalia spaudos draudimo laikotarpio leidinių („Graždanka“) yra ir autentiški pirmieji lietuviški laikraščiai „Aušra“, „Varpas“ bei atgavus lietuvišką spaudą, 1904–1906 metais, Sankt Peterburge išleistas sa-vaitraštis „Lietuvių laikraštis“. Taip pat išsaugoti dokumentai apie Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą ir pripažinimą 1918 metais, savanorių kovas. Išsaugotas 1863 metų sukilimo herbas, medaliai, taip pat ir medaliai už sukilimo malšinimą, to meto pistoletas. Lankytojai turi progą pamatyti Lietuvos ir kitų valstybių įvairių istorinių laikotarpių monetų, banknotų, medalų, ordinų ir kitų pasižymėjimo ženklų. Išsaugota 1920 metų liepos 12 dienos sutartis su Rusija. Tarp sukauptų ordinų, medalų, Vyties Kryžių yra ir Mykolo Riomerio apdovanojimai. Lietuvos teritorijos kaitą įvairiai istorijos laikotarpiais iliustruoja žemėlapiai, išleisti įvairose pasaule šalyse. Idomūs ir informatyvūs prieškario Lietuvoje išleisti istoriniai plakatai. Gausi medžiaga suteikia žinių apie tarpukario Lietuvos kariuomenę, Šaulių sąjungą, Vyriausybės ministru kabinetus ir jų veiklą. Nemažai medžiagos sukaupta apie Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydį per Atlantą, jų tragiską ir paslaptinę žūtį.

Eksponatai atskleidžia ir skaudžiausią 20 amžiaus lietuvių tautos naikinimo, kančių ir pasipriešinimo istorijos laikotarpi, Lietuvos partizanų kovas Siurės Rytų Lietuvoje ir Latvijos pietinėje dalyje. Išsaugotas Vytauto apygardos Lo-

kio rinktinės partizanų archyvas, partizanų vado Balio Vaičėno testamentas, Vties kuo pos partizanų Lietuvos trispalvė. Atskira salė skirta eksponatams, liudijantiems Lietuvos kariuomenės kūrimą, karių savanorių kovą už laisvę ir ne-priklausomybę. Tai atspindi fotografijos, dokumentai, tarp jų ir karininkų dokumentai, kardas, kortikai ir kitos reliktijos, plakatai, leidiniai, atskirų karinių dalinių, karo mo-kyklų skiriamieji ir baigimo ženkli, antpečiai, uniformos; atskiras stendas, skirtas Lietuvos karių apdovanojimams (Krašto apsaugos ministerijos dovana muziejui), skiriamieji ženklams. Išsaugota lenku okupuoto Vilniaus vadavimo sąjungos vėliava, tarpukario Lietuvos šaulių sąjungos vėliava.

Laisvės kovų istorijos muziejuje istorinės raidos kontekste adekvaciomis apimtimis atspindėtas Obelių krašto žmonių indėlis į svarbius mūsų tau-tos ir valstybės įvykius. Taip pat muziejuje sukaupta apie tūkstantį etnografinių eksponatų.

Muziejaus eksponatai, rinkiniai lankytojams parodo mūsų tautos kovą už laisvę istoriją nuo centralizuotos valstybės kūrimo iki 1990 metų kovo 11-osios. Rokiškio krašto muziejus savo ekspozicijoje pagrin-dinį dėmesį skiria šio regiono dvarų kultūrai atskleisti. Tai-gi vienas kitą papildydami, Rokiškio ir Obelių muziejai for-muoja vientisą regiono muziejų ekspozicinį kompleksą.

2011–2012 metais Laisvės kovų muziejus Obeliuose buvo renovuojamas už ES struktūrinių fondų ir Rokiškio rajono savivaldybės lėšas suremontuotos patalpos ir sutvar-yta aplinka.

Andrius DRUČKUS

Muziejus dirba antradieniais–šeštadieniais – 10–16 val.

Norinčiuosius aplankytis muziejų kitu laiku prašome kreiptis į muziejaus vedėją tel. 8 688 70 348 arba 8 458 79 603.

Bilių kainos: suaugusiems – 3,5 Lt (1 Eur), moksleiviams, studentams, būtinės tarnybos kariniams, senjoram – 2 Lt (0,6 Eur). Gido paslaugos muziejuje – 10 Lt (3 Eur), edukacinė programa „Bunkerų paslaptis atskleidus“ – asmeniui 2 Lt (0,6 Eur), išvyka prie bunkerio užsakovo transpor-tu – asmeniui 3,5 Lt (1 Eur).

Nemokamas muziejaus lankymas ikimokyklinio amžiaus vaikams, vaikų globos namų auklėtiniams, socialiai remtinų moksleivių grupėms (pateikus sarašą), neįgaliesiems, muziejininkams, Tarptautinės muziejuų tarybos (ICOM) nariams, Tarptautinės dailės kritikų asociacijos (AICA) nariams; nuo rugsėjo 1 dienos iki gegužės 1 dienos kiekvieną tre-ciadienį – Rokiškio rajono moksleivių grupėms, ly-dimoms mokytojo.

Alovėje pagerbtii partizanai ir šauliai

Lapkričio 9 dieną Alytaus šaulių rinktinės kapeliono kunigo Stanislovo Stankevičiaus pa-kvieti, 34 alytiškiai šauliai vyko-me į Alovę Alytaus rajone.

Šv. Trejybės bažnyčioje parapijos klebonas kunigas Stanislovas Stankevičius aukoj-o šv. Mišias už žuvusius dėl Tėvynės laisvės šaulius, karius ir partizanus. Tuo pačiu buvo minimos ir Alytaus šaulių rinktinės įkūrimo 95-osios metinės. Klebonui šv. Mišių metu patarnavo Lietuvos kariuome-nės Karinių oro pajėgų Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdybos kariai: grandinės Linas Dzidevičius ir vyr. eilinis Arūnas Gardžiulis.

Per pamokslą klebonas sa-kė, kad daugelis lietuvių nu-kentėjo nuo Antrojo pasauli-o karo ir pokario audrų, tačiau partizanai savo pareigą – tarnauti Dievui ir Tėvynei – atliko iki galos. Dauguma karių, partizanų, šaulių žuvo negal-

vodami apie save. Kiti kentėjo belaisvių stovyklose ar staliniuose lageriuose. Visi jie my-lėjo Tėvynę, kovojo už gėrį, sie-kė, kad kitiems gyventi būtų ge-riau. Šauliai ir partizanai – tau-tos kariai – tai kertiniai akme-nys didelės šventovės, vadina-mos Lietuva.

Šauliams, jų artimiesiems, parapijos bendruomenei kle-bonas linkėjo būti nuoširdiems, atlaidiems ir paslaugiemis – kad šviesus ir giedras dangus spindė-tų ne tik virš mūsų galvų, bet ir kiekvieno sieloje.

Po šv. Mišių, pritariant bažnytiniam chorui, sugedojome Lietuvos valstybės himną. Kapelionas kunigas Stanislovas Stankevičius šauliams padova-no 2015 metų katalikų kalendorių ir pakvietė šventės daly-vius į Alovės „restoraną“ – vag-onėlį ant ratų, stovintį prie klebonijos, pasivaišinti arbata ir maloniai pabendrauti.

Gintaras LUČINSKAS

Padėka

Dėkojame Petru Gvazdauskui, surinkusiam 190 litų iš LPKTS Vilniaus skyriaus narių filmo apie partizanų vadą V. Voverį-Žaibą kūrimui.

LPKTS valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė